

Verslag van de Commissie integriteit overheid (CIO) over het verslagjaar 2010

1. Instelling en taken CIO

In het verslagjaar 2010 heeft de Commissie integriteit overheid (CIO) voor het eerst gefunctioneerd op basis van het Besluit melden vermoeden van misstand bij Rijk en Politie van 15 december 2009 (Staatsblad 2009, 572),

De CIO is bij Besluit van 3 februari 2006 (Staatsblad 2006, 130) ingesteld en is met ingang van 10 maart 2006 met haar werkzaamheden gestart als opvolger van de Commissie integriteit rijksoverheid (CIR).

De CIR heeft vanaf 2001 gefunctioneerd op basis van de destijds door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties getroffen Regeling procedure inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand (Staatscourant 14 december 2000, nr. 243).

Deze regeling is per 10 maart 2006 vervangen door een procedure voor het omgaan met een vermoeden van een misstand die is gebaseerd op een wijziging van de Ambtenarenwet, Militaire Ambtenarenwet 1931 en Politiewet 1993 (Staatsblad 2003, 60).

Deze procedure is in 2006 verankerd in een aantal rechtspositiereglementen die van toepassing zijn op ambtenaren werkzaam in de sectoren Rijk, Politie en Defensie (Staatsblad 2006, 129).

In de Ambtenarenwet die in 2003 is gewijzigd is een verplichting tot het regelen van een zodanige procedure eveneens neergelegd bij het bevoegd gezag in de sectoren Provincies, Gemeenten en Waterschappen.

Bij Besluit van 15 december 2009 (Staatsblad 2009, 572) is voor de sectoren Rijk en Politie één nieuwe regeling voor het melden van een vermoeden van een misstand vastgesteld, die per 1 januari 2010 in werking is getreden.

Bij Besluit van 30 augustus 2010 (Staatsblad 2010, 706) is voor de sector Defensie een overeenkomstige meldingsregeling in de rechtspositiereglementen vastgelegd, die per 1 januari 2011 van kracht is geworden (

Als gevolg van de invoering van de nieuwe regeling zijn per 1 januari 2010 (Rijk en Politie) respectievelijk 2011 (Defensie) de genoemde bepalingen in de rechtspositiereglementen vervallen.

Tevens is het bovengenoemde instellingsbesluit van 3 februari 2006 vervallen en functioneert de CIO per 1 januari 2010 op basis van het nieuwe besluit van 15 december 2009.

Met de inwerkingtreding van het nieuwe besluit van 15 december 2009 zijn een aantal veranderingen doorgevoerd die een verruiming inhouden ten opzichte van de tot 1 januari 2010 geldende meldingsregeling.

Deze aanpassingen zijn mede een voortvloeisel van het in 2008 verschenen rapport "Evaluatie klokkenluidersregelingen publieke sector".

De CIO heeft tot taak om meldingen van een vermoeden van een misstand door ambtenaren uit de sectoren Rijk, Politie en Defensie, na toetsing op ontvankelijkheid, te onderzoeken en daarover aan het desbetreffende bevoegd gezag te adviseren. De CIO kan ook aanbevelingen doen voor het opheffen of voorkomen van een bepaalde misstand, dan wel voor de (verdere) behandeling van een melder van een misstand.

De CIO vervult deze taak eveneens ten behoeve van de sector Provincies.

2. Samenstelling CIO en secretariaat

De CIO bestaat uit vier leden, onder wie de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter, en twee plaatsvervangende leden.

Het plv. lid drs. H. Koetje is in het verslagjaar overleden.

De samenstelling van de Commissie is in het verslagjaar verder niet gewijzigd.

Deze samenstelling is als volgt:

mr. Th.G. Drupsteen (voorzitter), prof. mr. J.E. Goldschmidt (plv. voorzitter), drs. M.W.M. Vos-van Gortel (lid), prof. mr. E. Verhulp (lid), prof. mr. J.A. Peters (plv. lid), vacature (plv. lid).

Als secretaris en plaatsvervangend secretaris zijn in het verslagjaar opgetreden mw. mr. M.J.W. Drent en mr. R.J.Prins.

3. Aantallen en doorlooptijd

In het verslagjaar 2010 zijn drieënveertig meldingen van een vermoeden van een misstand ontvangen.

Van de negenentwintig in 2009 ontvangen meldingen waren 2 meldingen begin 2010 nog in behandeling.

Eén daarvan is in maart 2010 alsnog ingetrokken, omdat met behulp van mediation een oplossing tot stand is gebracht.

De andere melding heeft in de loop van 2010 een volledig onderzoek- en adviestraject doorlopen en hierover is begin 2011 een advies aan het bevoegd gezag uitgebracht. Daarbij is de melding gegrond verklaard.

Van de drieënveertig in 2010 ontvangen meldingen waren begin 2011 nog twee in behandeling.

Van de overige eenenveertig meldingen zijn in de loop van 2010, na correspondentie en/of een gesprek met de melder, drie ingetrokken.

Achtendertig meldingen zijn om uiteenlopende redenen niet ontvankelijk verklaard dan wel konden niet in behandeling worden genomen.

In een aantal gevallen was sprake van veelvuldige telefonisch contacten en correspondentie. Bij de meeste meldingen was sprake van het verstrekken van informatie en advies en/of verwijzing naar een andere, (meer) geëigende, instantie.

4. Analyse aantallen

Het aantal meldingen en e-mail en/of telefonische contacten is in 2010 toegenomen ten opzichte van 2009. Dit kan duiden op een toegenomen bekendheid van de regeling en de CIO. Evenals in 2009 heeft één melding tot een volledig onderzoek en een hierop volgend advies van de CIO geleid. Daarbij is de melding gegrond verklaard.

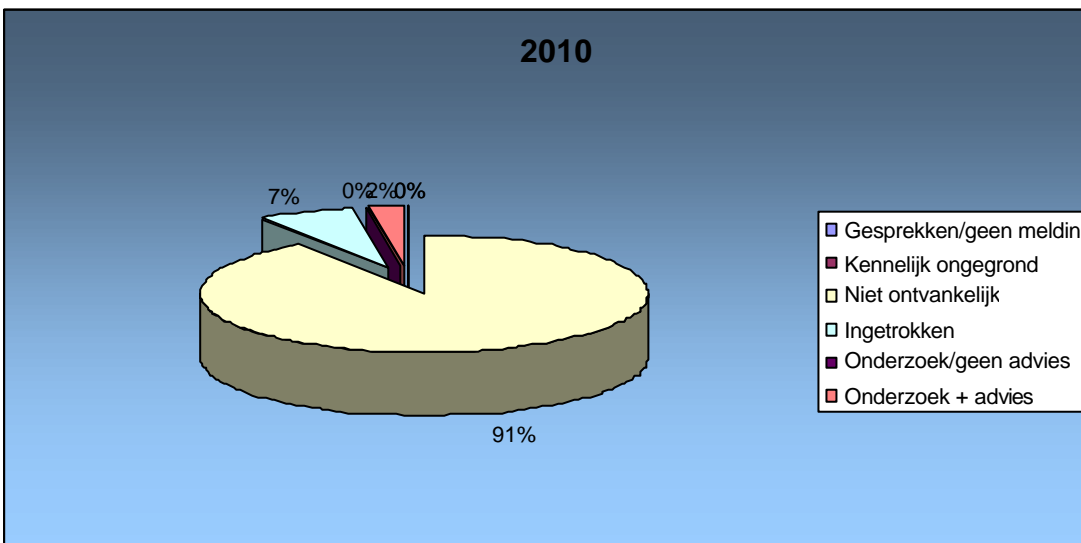
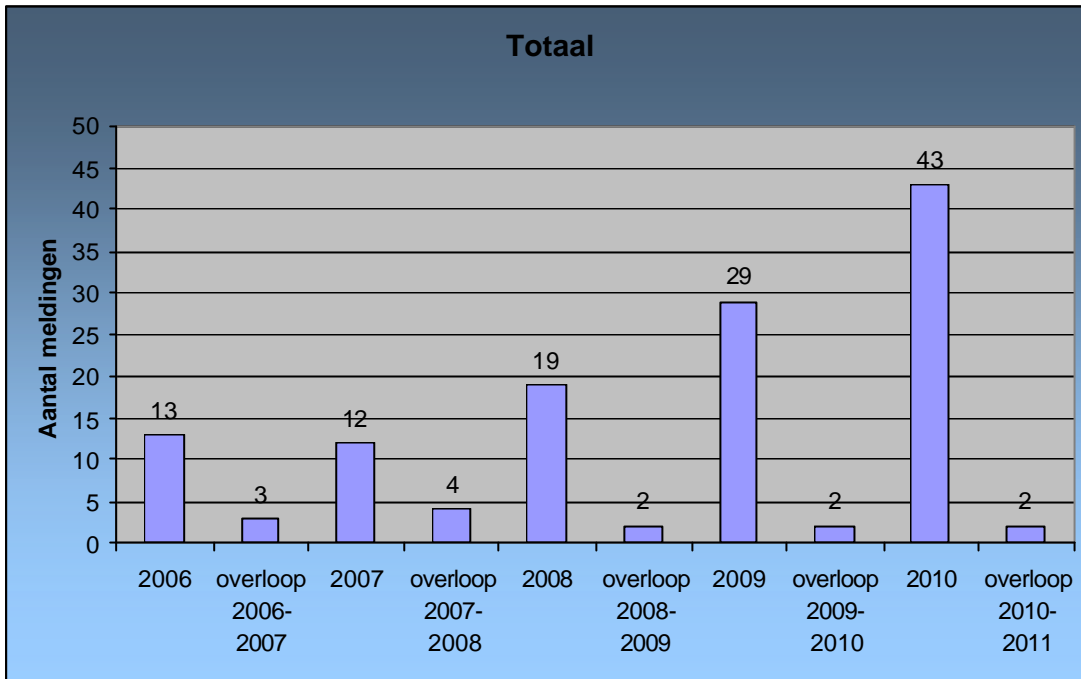
De hiervoor onder 3 bedoelde uiteenlopende redenen zijn veelal gelegen in:

- het door betrokkene en/of de desbetreffende organisatie buiten de werkingssfeer van het onder 1 genoemde besluit van 15 december 2009 vallen;
- het door betrokkene niet eerst gemeld hebben binnen/bij de desbetreffende organisatie;
- het buiten de bevoegdheid van de CIO vallen van het gemelde onderwerp;
- het sprake zijn van een dusdanige (inhoudelijke) vermenging met andere lopende (rechtspositionele) conflicten en procedures, dat het afzonderlijk behandelen en op eigen merites beoordelen van eventuele integriteitaspecten niet mogelijk of aangewezen is.

Meldingen	2006	over- loop	2007	over- loop	2008	over- loop	2009	over- loop	2010	over- loop
Aantal	13	3	12	4	19	2	29	2	43	2
Gesprekken/ geen melding	-		3		-		-		-	
Kennelijk ongegrond	1		3		-		-		-	
Niet ontvankelijk/ geen behandeling	10		5		12		25		38	
Ingetrokken	1		1		4		1		3	
Onderzoek/ geen advies	-		1		-		-		-	
Onderzoek + Advies	1		2		1		1		1**	
Advies overgenomen	1		2		1		deels / zie punt 3		?	
Advies niet overgenomen	-		-		-		-		-	
Gemiddelde doorlooptijd*	5 weken		9 weken		2,5 week		2,3 week		1,8 week	

* De twee naar 2011 overlopende zaken zijn niet in het gemiddelde meegenomen.

** Eind 2009 ontvangen en wegens bijzondere omstandigheden niet in het gemiddelde meegenomen.

5. Opvolging adviezen

Van de vijf tot nu toe door de CIO uitgebrachte adviezen op basis van onderzoek zijn vier volledig en is één deels door het desbetreffende bevoegd gezag overgenomen.

6. Doorlooptijd

Er is sprake van enige daling van de gemiddelde doorlooptijd ten opzichte van het jaar 2009.

7. Begroting / realisatie

De realisatie 2010 komt nagenoeg overeen met de begroting voor het verslagjaar. Er is sprake van een minieme overschrijding.

8. Ontwikkeling / verwachting

Eind 2009 is de nieuwe meldingsregeling “Besluit melden vermoeden van misstand bij Rijk en Politie” in het Staatsblad verschenen (2009, 572) en per 1 januari 2010 in werking getreden.

Een overeenkomstige nieuwe meldingsregeling is vastgelegd in de rechtspositiereglementen voor de sector Defensie en per 1 januari 2011 van kracht geworden.

In de nieuwe regeling is onder meer een verruiming doorgevoerd van de kring van meldingsgerechtigden en van organisaties waarover kan worden gemeld. Daarnaast zijn de criteria waaraan het begrip misstand moet voldoen lichter geformuleerd. Voorts is de positie van de ambtenaar die te goeder trouw meldt versterkt, evenals die van de vertrouwenspersoon integriteit (VPI).

In het verslagjaar 2010 is geen sprake van een toename van meldingen die gebracht kan worden onder (de strekking van) het nieuwe Besluit.

Verwacht mag worden dat de doorgevoerde drempelverlagende veranderingen te zijner tijd tot een toename van de meldingsbereidheid van ambtenaren en het aantal contacten van (het secretariaat van) de CIO met (potentiële) melders zal leiden. Daarvoor is bekendheid met de nieuwe meldingsregeling vereist.

Daarnaast is een organisatiecultuur die openstaat voor het bespreekbaar maken van misstanden van wezenlijk belang.

In dat kader kan de vertrouwenspersoon integriteit (VPI) een nuttige functie vervullen. Gelet hierop is het van belang dat organisaties bevorderen dat één of meer vertrouwenspersonen wordt/worden aangesteld en dat de onafhankelijke positie en de professionaliteit van de VPI worden versterkt en geborgd.

Dit sluit ook aan bij de “Verklaring inzake het omgaan met vermoedens van misstanden in ondernemingen” van de Stichting van de Arbeid (STAR), waarin een (belangrijke) rol aan de vertrouwenspersoon op ondernemings- of eventueel bedrijfstakniveau wordt toegedacht.
